

כּוֹנוֹת תְּפִלוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה

סיכום מסודר — מערב ראש השנה ועד היציאה מבית הכנסת

על פי "הנהגות טובות לראש השנה וליום הכיפורים"
מאת המקובל האלוקי הרב שלמן מוצפי זצוק"ל וזיע"א
מתוך הספרים "שופר בציון" ו"קדוש בציון"
סידר וערך בנו הגאון הרב בן ציון מוצפי שליט"א

בתוספת ליקוטי הנהגות מהארז"ל, החיד"א, הרש"ש, השל"ה, הרוקח,
מטה משה, רבי חיים פלאגי, ומשיעורו של הגאון הרב ישראל לוגסי שליט"א

תוכן העניינים

2	 תוכן העניינים
3	 א. עקרונות יסוד — מהי מהות התפילה ביום הזה
4	 ב. ערב ראש השנה — הכנת הכלים
5	 ג. ליל ראש השנה — התפילה הראשונה של השנה
5	 לפני העמידה — היערכות נפשית
5	 הכוונות בעמידה של ליל ראש השנה
8	 ד. יום ראש השנה — שחרית והוצאת ספר תורה
9	 ה. קריאת התורה ופרשת העקידה
9	 ו. תקיעת שופר
9	 1. לפני התקיעות
10	 2. ארבע כתות העבירות — לפי מקום התקיעה (האריז"ל)
10	 3. שלושת סוגי הסדרות (האריז"ל)
10	 4. שמות הקודש שיש לכוון בהם
11	 5. עשר הספירות שבתוקע (האריז"ל)
11	 6. "וּבְיָוִם שְׁמִחָתְכֶם... וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת"
11	 ז. תפילת מוסף — עיקר גזר הדין
11	 הכוונות במוסף
12	 ח. ברכת כהנים
12	 ט. ביציאה מבית הכנסת
12	 י. תפילה בדמעה בראש השנה
13	 יא. רקע — מה עוברת התפילה בשמים
15	 יב. נספח — שמירת הדיבור והבקשה הנכונה

א. עקרונות יסוד — מהי מהות התפילה ביום הזה

1. ראש השנה — יום המלכה, לא יום וידוי

"אמרו לפני מלכויות — כדי שתמליכוני עליכם." משמעות "מלכויות" היא הכרה בכך שאין עוד מלבדו, והתבטלות גמורה לראש אחד. **בראש השנה אין מתוודים** — הווידוי מסיט את המיקוד להצלה הפרטית ("תרחם עליי, תסגור את התיק"), ובזה מסיח את הדעת מתכלית היום. יום כיפור עניינו מחילת עוונות; ראש השנה עניינו דין והמלכה.

2. שמחה ויראה כאחת

"אכלו משמנים ושתו ממתקים... כי חדות ה' היא מעוזכם" — ואין בזה סתירה ליראה. מלכות ללא יראה אינה מלכות. אומר המדרש: אי אתה מוצא אהבה ויראה במקום אחד אלא אצל הקב"ה. לאהוב את המלך, לירא מן המלך, ולהישפט אצל המלך.

3. שורש התשובה של היום — היראה

שורש כל חטא הוא העדר יראה. אילו הייתה לאדם יראת שמים לא היה חוטא. בראש השנה מחדדים את נקודת היראה — וזהו טיפול שורש ולא טיפול בענפים.

4. לא לבוא בלי קבלה

מלך שכבר מולך עשרים ושלושים שנה — טקס המלכה מחודש בלי חידוש אישי הוא ביזיון ולא מחמאה. חייבים לבוא עם קבלה כלשהי, קטנה ככל שתהיה. ומי שקשה לו לקבל קבלה — עצת הגאון רבי ישראל מסלנט: ללמוד מוסר דווקא בנקודה שבה הוא לקוי, מתוך ספר שלם המתמקד באותו נושא.

5. אזהרה מיוחדת מן הכעס

ראש השנה סימן לכל השנה. הכעס סותר את ההמלכה מיסודה — הוא מנטרל את ההשגחה ותולה את הדברים בגורמים, ולכן הוא נקרא סוג של עבודה זרה. ההכנה המעשית: להתאמן מהיום ועד ראש השנה שלא לכעוס.

6. משקלן של התפילות

האריז"ל: תפילות פגומות — שנאמרו ללא כוונה או בדילוגים — נגזזות כקורבנות פסולים, ואם לא עשה תשובה נשרפות בשעת עליית הנשמה.

תפילת ראש השנה מתקנת את תפילות השנים שעברו — "אני מתקן דאשתקד": את השנה הנוכחית, את שעברה ואת שלפניה.

הרוקח, בשם קדושי עליון: המתפלל תפילה בכוונה ניצל מי"ח אלף ריבוא חדרי גיהנום, ונכנס לי"ח אלף ריבוא חדרי גן עדן, וקושר לראשו כמניין הזה כתרים — ובעיקר בראש השנה.

ובמה מתקנים? האריז"ל מלמד שתפילת מנחה של שבת יכולה לתקן את כל התפילות שהתקלקלו במשך כל השנים — אם יכוון בה בכוונה שלמה, יחזיר את התפילות למקומן. וכן מובאת בזוהר הקדוש תפילה שהשנה החדשה תעלה את כל התפילות שהתקלקלו בימים שעברו. ומכאן שבתפילות ראש השנה ויום הכיפורים יש אפשרות לתקן את תפילות כל השנים הקודמות.

תפילת "חיי": אף שבימים נוראים, בשבתות ובמועדים אין מתפללים תפילת חול, עדיין יש בעמידה מסגרת של שמונה עשרה — תפילת "חיי". וכנגד י"ח הטריפות שבמסכת חולין יש טריפות של נשמה פגומה בעבירות, שבגללן אין מקבלים את תפילתו; ועל ידי כוונה בתפילה הוא מתקן את כל אותן י"ח טריפות שקלקל, ובוה מתקן את תפילותיו שעברו.

ויותר מזה: על ידי הכוונה בראש השנה הוא מציל את עצמו שלא ייכנס לגיהנום — שיש בו י"ח אלף אמות של מקומות ומדורים שונים; ומי שמכוון בתפילה בראש השנה לא יראה פני גיהנום, וכנגד זה זוכה לי"ח אלף אמות של גן עדן. (והרוצה יעיין בהרחבה ב"שופר בציון").

7. הפרנסה נקבעת עכשיו

חוק הפרנסה של כל השנה נחתך בתפילות ראש השנה — ולכן יש לכוון בהן היטב.

בס"ד

הרב חיד"א

הביא דבר נוסף שמקורו מקדושי עליון,
אנשי קבלה שידעו כל סודות התורה,
וידעו שם המפורש גם.

הרוקח כתב בשמם, שהיה תלמידם,
**כ שאדם מתפלל תפילה בכוונה
הוא ניצל מ**

ריבוא
חדרים שבגיהנם

18000 ריבוא
חדרים של גן עדן

וקושר לראשו
18000 ריבוא
כתרים

חשבון:
 $18000 \times 10000 =$
180,000,000
כתרים!

כמה זה 1000 ריבוא?
10 מיליון
(10,000 = סיבוא)

ובעיקר בראש השנה!

ע"פ שיעורו של הרב בן ציון מוצפי

ב. ערב ראש השנה — הכנת הכלים

ההנהגה	הכוונה	המקור
תענית ותשובה	מכפרים על כל עוונות השנה	הרמ"ק והשל"ה
תספורת	יכוון לבטל את הדינים	זוהר הקדוש
התרת נדרים וקללות	מסוגלת במיוחד היום	האריז"ל
צדקה	מסוגלת לכפרה	ר' אשר מלוניל
פדיון נפש בק"ס (160) פרוטות כסף	מסוגל לחיים	מהרח"ו
תפילה בקברי צדיקים	חשובה מאוד	המהרי"ל
הפרשת חלה על ידי האישה	מכפרת עוונותיה	המרדכי
טבילה במקווה	נעשה דבק בה' יתברך ובתורתו, שמור מכל רע, ונעשה בריה חדשה	הגאונים, ראשית חכמה
הכנת תפילות ראש השנה מראש	—	רמב"ם ושו"ע
מנחה אחרונה של השנה	יזהר לכוון בה — ובה מתקן את תפילות כל השנה האחרונה	מקובלים
הדלקת אורות בבית הכנסת ובביתו	סגולה לשנת אורה	מפרשים
באמירת "תכלה שנה וקללותיה"	יכוון על העוונות שיכלו — ולא על החובות הכספיים	רבי חיים פלאגי

הערה על ההתרה: מי שהוציא מפיו מילה לא טובה — נוזף ארבעים יום ואין תפילתו מתקבלת עד שיעשה תשובה. זו הסיבה לארבעת מועדי ההתרה: ארבעים יום קודם ראש השנה, ארבעים יום קודם יום הכיפורים, ערב ראש השנה וערב יום הכיפורים.

ג. ליל ראש השנה — התפילה הראשונה של השנה

לפני העמידה — היערכות נפשית

"לא יחשוב על התמרים והדגים." זו התפילה הראשונה של השנה החדשה — **הכל תלוי בה**. באמירת "ה' שפתי תפתח" הוא נכנס לעולם האצילות, מכניס את המפתח ופותח את הדלת. הרוקח: הוא נכנס להיכל קודש הקודשים העליון ומתייחד עם הבורא — "ריאיון אישי". לכן ילבש חיל ורעדה.

הכוונות בעמידה של ליל ראש השנה

1. "זכרנו לחיים" — ארבע פעמים "חיים"

ארבע האזכרות: **זכרנו לחיים · מלך חפץ בחיים · כתבנו בספר חיים · למענך אלוקים חיים** — כנגד ארבעה סוגי מיתה, ועל כל ארבעתם צריך לכוון להינצל (השל"ה בשם הרמ"ק):

סוג המיתה	הפירוט
א. מיתה טבעית	הגיע זמנו, ואפילו בחצי ימיו. גם זה ניתן לבטל בראש השנה.

סוג המיתה	הפירוט
ב. קודם זמנו על ידי עוון	נקבעו לו שמונים שנה, ובגלל עבירה חמורה נגזר עליו למות בגיל שישים. יבוא ויתפלל — קורעים לו את הגזירה.
ג. בידי אויב או בבחירה אנושית	אויב המבקש נפשו, או מלחמה. וכן מי שהכניס את עצמו למקום סכנה: חצה כביש שלא כהוגן, נכנס לשטח אש, הלך חשוף מול האויב, או נכנס למקום מגיפה בלא הגנה. וגם זה מתבטל היום.
ד. כפרה במקום אחרים	שלוקחים אותו כדי לכפר על בני משפחתו או על הדור.

2. להינצל מארבעה שנחשבים מתים

כלשון החוברת: "יש ארבעה שנחשבים מתים". בחוברת לא ניתן מקור לדברים.

- **עני** — יבקש שלא יהיה עני.
- **סומא** — יבקש על עיניו.
- **צרעת** — "בְּמַחֲשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי כְּמַתִּי עוֹלָם" (איכה ג, ו). מי שחולה בצרעת חשוב כמת; יבקש גם על זה.
- **עקרות** — שלא יהיה עקר, שלא ימותו לו ילדיו, ושלא יהיה עקר בתורה. אדם הלומד שנה שלמה ואינו יודע דבר אחד שלם — זו עקרות בתורה. פרייה ורבייה בתורה.

3. "לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה" (על פי תהלים כד, א)

סגולה שלא יחסרו מזונותיו ולפרנסה שופעת.

תנאי גדול שלא נכתב בסידורים: לפני שהוא קורא את המזמור יקבל על עצמו לא להישבע לשקר ולא להוציא דבר מרמה מפיו — "מי יעלה בהר ה'... נקי כפיים ובר לבב, אשר לא נשא לשוא נפשי". ורק אז "ישא ברכה מאת ה'". (הרוקח)

4. סדר "ובכן" — מרכבת ההמלכה

מלכתחילה היו שלושה "ובכן", וכך נוהגים התימנים בנוסח הבלדי עד היום. מאז שבאו תיקוני הזוהר והגאונים יש לנו ארבעה — כנגד ארבע רגלי המרכבה: אברהם, יצחק, יעקב ודוד. שכן להמליך את הקב"ה צריך מרכבה שלמה.

ה"ובכן"	כנגד	הכוונה
ובכן יתקדש שמך	אברהם	שקידש את השם בכבשן האש מול נמרוד.
ובכן תן פחדך	יצחק	שפשט צווארו על גבי המזבח. "תן פחדך" — הבקשה שיתגלה פחד ה' בעולם, כמו שיהיה בביאת המשיח: "וְכָאֵז בְּמַעֲרֹת צָרִים וּבְמַחֲלוֹת עָפָר, מִפְּנֵי פֶחַד ה' וּמִתֵּדָר גָּאוֹנוֹ, בְּקוֹמוֹ לְעֶרֶץ הָאֶרֶץ" (ישעיהו ב, יט) — כדי שנבוא לתשובה מכל הלב.
ובכן תן כבוד לעמך	יעקב	שהביא י"ב שבטים לכבוד ה', מסר נפשו עליהם וגידלם לתורה — כנגד י"ב האורות שלמעלה.
ובכן צמיחת קרן	דוד	"צמיחת קרן לדוד עבדך".

דירוג הלשונות שבתוך "ובכן תן כבוד":

- **"כבוד לעמך"** — האנשים הפשוטים, ה"עמך", שאינם יודעים תורה.
- **"תהילה לאורך"** — לומדי התורה.

- "ותקווה טובה לדורשיך" — המאמינים בעולם הבא.
- "ובטחון למייחלים לך" — המדרגה הגבוהה ביותר: העובד לשם שמים בלבד, לומד תורה ומקיים מצוות לכבוד ה' ולא לצורך עצמו.

עיקר העניין: על ידי מרכבת ה"ובכן" אתה הופך את מידת הדין למידת הרחמים — וזו העבודה העיקרית של ראש השנה.

5. שאר הלילה

יזהר מאוד מכעס, ממריבה ומקטטה ביום זה. מי שנופלת עליו בכייה בתפילה — סימן שנשמתו הגונה ושלמה (האריז"ל), ובאותו רגע דנים אותו בשמים והנשמה מרגישה; וכך גם מי שמרגיש פחד, רעדה או חלחלה. אך אין לעורר בכי לכתחילה, שכן זהו יום טוב.

6. הכנעה לאורך כל התפילה

על ידי התפילה בכוונה ינצל מגיהנום וממחלות ויזכה להיכנס לגן עדן — ויכוון עתה כאילו נכנס לקודש הקודשים (החיד"א).

בס"ד

כמה הקב"ה אוהב את ישראל!

הגמרא בברכות דף ל"ב אומרת, דבר מאד מעניין.

"ותאמר ציון, עזבני השם והשם שכחני"
(ישעיהו מט, יד)

אמר הקב"ה לישראל,
**אתם אומרים ששכחתי אתכם?
אתם אומרים שאיני זוכר אתכם?
בואו וראו מה בראתי בעולם.**

וזה לכל אחד ואחד מישראל.

17739

ועוד 10 אפסים.
זאת אומרת 15 ספרות.
כמה זה 15 ספרות?
גדודים של מלאכים
שהולכים עם כל אחד מישראל.

12 מזלות ברקיע

- ועל כל מזל **30 חיל** ×30
- ועל כל חיל **30 ליגיון** ×30
- ועל כל ליגיון **30 רהטון** ×30
- ועל כל רהטון **30 קרטון (קבוצות מלאכים)** ×30
- ועל קרטון קרטון **30 גיסטרא** ×30
- ועל כל גיסטרא **365,000 ריבוא מלאכים** ×30

שימו לב איזו אהבה השם אוהב אותנו!

ד. יום ראש השנה — שחרית והוצאת ספר תורה

1. **השכמה בעלות השחר**
סגולה להניצל ממידת הדין; המשכים ביום זה — אין יכולים לקטרג עליו (מטה משה). וגם אם המניין שלו מאוחר, יקום ויקרא תהילים.
2. **להיות מעשרה ראשונים**
יש ממונים מיוחדים באותו היכל הרושמים מי היה מעשרה ראשונים — ולא רק בשחרית, אלא בכל התפילות ובכל השיעורים. נוטל שכר כנגד כולם, וגם אם נכתבו עליו הדברים הרעים ביותר — קורעים אותם לגזרים.
3. **לפני פרשת העקידה**
יאמר את שני הקטעים שבסידור: "ארמין ידי בצלותין לעילא" ואחריו "ריבון עלמא" — שהם בקשה שהתפילות יתקבלו למעלה.
4. **פתיחת ההיכל — שעת רצון**
 - **"ב פעמים 'לעולם ה' דברך ניצב בשמים"** (הרש"ש) — כנגד י"ב חלונות ברקיע, ובזה ננעלות כל הגזירות הקשות ואינן יורדות. ויכוון את שם הוי"ה בניקוד "יְרָאָה". [הכוונה בניקוד אינה מופיעה בחוברת — תוספת.]
 - **"כ"ד השמות הידועים** — כלשון החוברת: "כל הפסוקים האחרונים של ספרי התנ"ך". כלומר כ"ד שמות היוצאים מן הפסוק האחרון של כל אחד מכ"ד ספרי התנ"ך, אחד לכל ספר. לכוון בהם בפתיחת ההיכל בחוברת אין פירוש מעבר לזה.
 - **שם א.ל.ד + א.ה.י.ה** — ראה להלן, פרק ו' סעיף 4.
5. **בשעת הוצאת ספר תורה**
שעת רצון גדולה בשמים וכל העולמות מזדעזעים. **באותו רגע יבקש על בניו ועל נכדיו שיהיו יראי שמים וזריזים לעבודת ה'** — ואפילו הם כבר יראי שמים, שכן "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" ואין לאיש תעודת ביטוח. אפשר לבקש גם לאחר שיצא הספר. (מטה משה, רבי חיים פלאג'י)

ה. קריאת התורה ופרשת העקידה

ביום הראשון נוהגים לקרוא את פרשת העקידה (מנהג בית אל), עד "והארץ אזכור". ואם אין קוראים בבית הכנסת — יאמר כל אחד לעצמו, מילה במילה. ביום השני — "והאלוקים ניסה את אברהם".

הכוונות

- **"ויעקד את יצחק בנו"** — יצחק הוא סמל הגבורה, והמקטרגים יונקים מגבורת יצחק. לכן יכוון: ריבונו של עולם, תעקוד עכשיו את כל המקטרגים למעלה ואת כל כוחות הדין, שלא יקטרגו על שום יהודי בעולם — ובפרט על החיילים הנמצאים במקומות סכנה. ויאמר זאת בכוונה, כאילו יצחק נעקד עכשיו.
- **"וישם אתו על המזבח ממעל לעצים"** — הגמרא שואלת מהו "ממעל לעצים"? שהיה מכוון בדיוק כנגד כיסא הכבוד שלמעלה. יכוון בכך — והתפילה עולה ישירות.
- **סיום הקריאה** — "ותלד גם היא את טבח ואת גחם ואת תחש ואת מעקה". החיד"א: פסוק זה מלא סגוריה על ישראל. "ופילגשו ושממה ראומה" — השכינה אומרת: ראוי מה בין בני לבין בני הפילגשים.

התיבה	ראשי התיבות
טִבַּח	טוענים בעלי חובות
גִּחַם	גזור חיים, מוות
תַּחֲשׁ	תקעו חודש שופר — "תביאו שופר ונראה איך הם בורחים"
מַעֲקָה	מלך על כל הארץ

מה מכוונים כאן? תירוץ החיד"א בא לבאר מדוע מסיימים את הקריאה בפסוק שנראה תמוה, ותשובתו ש"בפסוק הזה יש סודות גדולים ויש בזה הרבה סגוריה על ישראל". וההוראה המעשית היחידה שם היא: **"ואז בשעת קריאת התורה האדם יזדעזע."**

ועל "גחם" מוסיף: "צועקים ונובחים ככלבים" — הם, ולא ישראל. שהשכינה מראה את ההבדל: היהודים אוכלים כרתי וסלק ותפוח בסוכר — שהסוכר חסד — קוראים משניות, באים לבית הכנסת ומתפללים ומתחננים; והגויים עושים בראש השנה מה שעושים.

ו. תקיעת שופר

1. לפני התקיעות

- **מודעות למצב:** "תקיעת שופר צריכה זהירות גדולה" — האדם עומד בכף מאזניים, ודנים אותו עכשיו על עצמו, על אשתו, על גופו, על ממונו, על עסקיו, על ביתו, על מעמדו ועל פרנסתו.
- **הרהור תשובה** (הרש"ש, "נהר שלום"): ברגעים שלפני התקיעה — שעת רצון, ואפילו הרהור תשובה קל שקול כנגד תשובה גדולה בימים אחרים. באותו רגע הופכים הקטגוריים לסגורים, והמלאכים "רצים לקראת רצים" לעצור את פסקי הדין הרעים שכבר יצאו. ותשובה זו מכפרת גם על הוריו, על סביו ועל אבות אבותיו עד יוצאי מצרים.
- **קבלה מעשית אחת:** חמש דקות לימוד תורה ביום, או פרק משנה, או שני פרקי תהילים, או ברכות השחר בכוונה מתוך הסידור, או קריאת שמע שעל המיטה בכוונה.

- **כוונה במילת "אחד"** — להמליך את הקב"ה על השמים ועל הארץ, על ארבע רוחות השמים, על הצומח החי והמדבר, ועל כל איבר ואיבר מאיבריו ועל כל גיד מגידיו. "זה יקבל עליו האדם לפני התקיעות — קורעים גזר דינו."
- **"מן המצר קראתי י-ה, ענני במרחב י-ה"** (האריז"ל) — התוקע נותן פיו בצד הצר, והקול יוצא בפתח הרחב. זה מה שהופך את מידת הדין למידת הרחמים. ולכן צריך השופר להיות כפוף ויורד למטה — "בשל כפופים היה השופר" — כנגד ההכנעה שאנו נדרשים לה.

2. ארבע כתות העבירות — לפי מקום התקיעה (האריז"ל)

התקיעות	לבטל יצר הרע של	הפירוט
דמיושב	עבודה זרה ואמונות שונות	לא רק עבודה זרה ממש: אמונה בקמיע, ברבי שיציל אותנו, במלאך שיציל אותנו; מי שבטח בכסף או בבשר ודם; שיתוף כוח זר עם הקב"ה. מותר ללכת לקברי צדיקים — אך לבקש רק מה', בזכות הצדיק, ולא מן הצדיק עצמו.
בלחש של מוסף	גילוי עריות ואביזריהו	במחשבה, בדיבור, במעשה, בשמיעה, בראייה, בהרהור ובריח — "שהכל נעשה בסתר ובהחבא". ולכוון על כל עם ישראל, לא רק על עצמו.
בחזרת הש"ץ	שפיכות דמים	לא רק רצח: כעס, הרמת יד, חבלה גופנית, הלבנת פנים, ביזוי, לשון הרע, גזל ממון ("כאילו נטל את נפשו"), אי-השבת אבידה, קלקול שידוך.
בעשר קולות של קדיש תתקבל	לשון הרע	—

מדוע הוידוי בלשון רבים? "חטאנו, עווינו, פשענו" — והרי יש שם עוונות שלא עשיתי. אלא שכל יהודי שעושה עבירה בקצה העולם, נעשיתי שותף שלו, במודע או שלא במודע. "כל ישראל ערבים זה לזה", ובלא זה לא ניגאל.

3. שלושת סוגי הסדרות (האריז"ל)

חלוקת עשר הסדרות מכל סוג: **שלוש במיושב + שלוש בלחש + שלוש בחזרה + אחת בקדיש תתקבל = עשר**.

הסדרה	הכוונה
עשר סדרות תשר"ת (תקיעה-שברים-תרועה-תקיעה)	להכניע את השטן. גימטריה 360 עם הכולל = "שטן"; "בזה מכניע את השטן לחלוטין".
עשר סדרות תש"ת (תקיעה-שברים-תקיעה)	להכניע את יצר הרע של שס"ה מצוות לא תעשה, ולכפר על מה שחטא.
עשר סדרות תר"ת (תקיעה-תרועה-תקיעה)	לבטל את יצר הרע המבטל מצוות עשה.

4. שמות הקודש שיש לכוון בהם

1. השם היוצא מראשי תיבות **"קָבַל רַחֲמֵי עַמְּךָ, שְׁמִינֵנו טְהָרְנוּ נוֹרָא"** — מבטל כל גזירות קשות ורעות.

2. **הרש"ש: שם א.ל.ד (35) + א.ה.י.ה (21) = 56**, גימטריית "טבילה". משלבים אות באות: א' עם א', ל' עם ה', ד' עם י"ה. אסור להוציאו בפה — רק כוונה במחשבה. מטהר את הנשמה כמי שמטביל נשמתו בנהר דינור והיא יוצאת מצוחצחת. (וזהו גם כוחו של "ויהי נועם" — חמש פעמים "נו", כנגד חמש גבורות המתבטלות במוצאי שבת.)
3. **השם של "אֵל הַשָּׁטָן יִגְעַר"** — סדר האותיות: י', א', ה', י'. לכוון בו לפני התקיעות — "כשהוא מתגלה, השטן בורח".
4. **כ"ד השמות הידועים** — היוצאים מן הפסוקים האחרונים של כ"ד ספרי התנ"ך; בפתיחת ההיכל. "אז השטן ברח".

תנאי מפורש: כל זה — "בתנאי ששבנו בתשובה. לא לעשות יותר עוונות".

5. עשר הספירות שבתוקע (האריז"ל)

החלק	הספירה
פיו של התוקע	כתר
היד האוחזת בשופר	חכמה
השופר, והחלק הבולט החוצה	בינה
הקולות היוצאים מן השופר	חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות

"וכולם עולים למעלה ונעשים כתרים בראש מלכו של עולם."

ולכן: התוקע יהיה איש צדיק, חסיד ותלמיד חכם (זוהר ויקרא י, ח), תמים, בעל מעשים טובים ולב נשבר — "אם לתוקע יש פה מלוכלך, אוי ואבוי".

6. "וביום שמחתכם... ותקעתם בחצצרות"

הפסוק הנאמר לפני העמידה — ואינו נחשב הפסק (כמו "ושמרו" בשבת, משום גאולה אריכתא). יכוון בו היטב: שעל ידי תקיעת השופר ניגאל בגאולה שלמה.

ז. תפילת מוסף — עיקר גזר הדין

הגמרא: **דין האדם נפסק בתפילת מוסף של ראש השנה** — במוסף מעיינים בדין פעם נוספת, ולכן בה עיקר החובה לשוב בתשובה (גמרא וזוהר).

החזן של מוסף: הזקן שבקהל, תלמיד חכם מובחר, חסיד וצדיק, היודע בצערם של ישראל — שהוא דוגמת הכהן הגדול. אין מזבח ואין קורבנות; החזן הוא הכהן הגדול והוא המכפר (ירושלמי). "אתה מכפר עלינו — בבקשה ממך, תתפלל כמו שצריך, תבכה."

הכוונות במוסף

המקום	הכוונה	המקור
עלינו לשבח (שבתוך העמידה)	יעטוף ראשו בטלית ויכוון היטב, בהכנעה ובכוונה גדולה, וידע שהקב"ה וכל פמליה של מעלה מקשיבים לתפילתו.	החיד"א
"הוא אלוקינו ואין עוד אחר" (בעלינו לשבח)	אני מאמין בקב"ה בלבד — ובזה יינצל מכל גזירה רעה ומכל דבר רע באותה שנה.	—

המקום	הכוונה	המקור
"היום הרת עולם"	שהעולם הוא כהריון הקובע את עתיד הילד; ויתחרט על מעשיו — וגם על מעשי הגלגולים שעברו.	הרוקח
"אֵיָהָ" — בכתר של חזרת מוסף	החזון מאריך במילת "איה", והסוד שהיא נאמרת בין "קדוש" ל"ברוך" — שאסור להפסיק ביניהם. באותו רגע יבקש שלוש בקשות: (א) בנים עובדי ה' בלב שלם, צדיקים וחכמים; (ב) עושר גדול ומופלג לעבודתו יתברך; (ג) שיזכה לרוח הקודש — ועל ידי זה יהיה לו עולם הבא. והאריז"ל מבטיח שייתנו לו אחת משלושתן.	פרי עץ חיים, האריז"ל
"מִתְהַרָה בְּתַפְאֶרֶת עֲזָדָה"	סופי התיבות ה־תִּכ, והן אותיות כה"ת — שם קדוש המשמיד את כל האויבים. המכוון בו בעמידה של ראש השנה — שום אויב לא יוכל לו ושום אדם רע לא יזיק לו כל השנה.	חמדת ימים

ח. ברכת כהנים

בברכת כהנים ט"ו תיבות, וכנגדן ט"ו פרקי כף היד. יאחז בפרק אחד בכל תיבה: מתחיל ב"יִבְרַכְךָ" בפרק העליון של הבוהן של יד ימין; באמירת השם — הפרק התחתון; "וְיִשְׁמְרְךָ" — הפרק העליון של האצבע; וכן הלאה, עד שמגיע במילת "שְׁלוֹם" לפרק שבשורש כף היד. וכך יחולו עליו כל ט"ו המילים.

ט. ביציאה מבית הכנסת

- ישתחוה מול ההיכל ויאמר: "כִּי כָל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו, וְאֶנְחֵנוּ גִלְף בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד".
- ישב ליד פתח בית הכנסת ויאמר: "אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ, יֵשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ" (סדר היום).
- טוב לבקר את רבו או חכם גדול ולהתברך ממנו (על פי המדרש). ואין אומרים "מועדים לשמחה", אלא "תכתבו ותחתמו בספר חיים טובים".

י. תפילה בדמעה בראש השנה

נכון שכתבו הפוסקים שראש השנה הוא יום שמחה, שנאמר "אֶכְלוּ מִשְׁמָנִים וְשָׂתוּ מִמִּתְקִים... וְאֵל תַּעֲצֹבוּ, כִּי קָדוֹשׁ הַיּוֹם לָהּ" (על פי נחמיה ח, י), ומכאן דרשו שביום ראש השנה אין צריך לבכות. אבל כתבו הפוסקים בפירוש: שאם נופלת עליו בכייה, או שהוא מתרגש ובוכה — אדרבה, צריך לבכות.

והאריז"ל: מי שנופלת עליו בכייה בתפילה — סימן שנשמתו הגונה ושלמה, ובאותו רגע דנים אותו למעלה.

דברי רבי יהודה החסיד — ספר חסידים סימן ק"ל

אדם שבא ביום ראש השנה לתפילה ואין בידו שום מצווה, אין לו שום זכות והוא מלא עבירות — אבל עשה בשוגג, אנסו יצרו — ועומד כעת ביום ראש השנה להתפלל, ויש לו רגש, והתפלל בהתרגשות והוריד דמעה: אם הוריד דמעה, מיד קורעים לו את גזר דינו ומקבלים את תפילתו.

ומוסיף הרב בדרך משל: התרגש בתפילה, קרא איזה קטע או איזה פיוט — "היום הרת עולם", "היום יעמיד במשפט" — והתרגש והוריד דמעה. ואפילו אין בו כלום, כדברי רבי יהודה החסיד, אין לו שום זכות — המקטרג בורח.

ובמקום אחר בחוברת

"לא לשכוח להוריד דמעות. יש הרבה תחנונות להוריד דמעות: מי במים, מי באש... כשאדם מוריד דמעות קורעים לו את גזר הדין." ומוסיף: "מי יכול לקרוא נתנה תוקף ולהישאר אדיש?"

טעם הדבר

כלל הוא, כמו שכותב רבי שמעון בר יוחאי בזוהר: בשעה שהשטן שומע אדם בוכה — הוא בורח. והפסוק בתהילים מעיד: "כִּי שָׁמַע ה' קוֹל בְּכִי, ה' תַּפְלִיתִי יִקָּח" (על פי תהלים ו, ט-י). ומי שאין לו דמעות — גם קול של בכי מספיק. ובתנאי שזה בא מעצמו: התרגש והוריד — נמחלים לו עוונותיו ותפילתו עולה.

ובמקום נוסף: "מי שמוריד דמעה אחת בראש השנה וביום הכיפורים, הדמעה הזאת מכבה את האש של המקטרגים."

ובשעת התקיעות: כשהשופר מזעזע אותו, יחשוב כמה מתו השנה ואילו אסונות אירעו — ומיד מבטלים לו את כל הגזירות מרעה לטובה.

עבודת המלאכים בראש השנה

מה קורה בשמים בזמן שאנו מתפללים?

ע"פ שיעורו של הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

4 שינוי הדין בתשובה ותפילה

תפילה שלמה, במיוחד התעוררות ודמעות בתפילה ובתקיעת שופר – מביאות לביטול גזירות ולהפיכתן מרעה לטובה.

3 העברת פסק הדין

בתא הרצים מעבירים המלאכים את פסקי הדין. כאשר פסק דין שלילי כבר נכתב, עדיין יש אפשרות לשינוי: התשובה מאפשרת למלאכים הסנגורים להתגבר על המקטרגים ולפעול לשינוי הדין.

2 קטגוריה וסנגוריה

בשעת הדין, כאשר נפתחים הספרים:

קטגוריה

מלאכים משמאל מקטרגים ומענים את חטאיו.

סנגוריה

מלאכים מימין מלמדים זכות על האדם.

לכן, לפני תקיעת שופר חשוב מאוד להרהר בתשובה – להרהר תשובה יכול להפוך את מידת הדין למידת הרחמים ואת הקטגוריה לסנגוריה.

1 בדיקת התפילה

במעלה יש שבעה היכלות. בכל היכל ממונים ומלאכים השומרים על המעברים, הבודקים את התפילה ועומדים על טיבה. **דבר תלוי גם מי האדם שמתפלל.**

זכור! בראש השנה האדם אינו רק "מחכה לראות מה יגזור עליו". בזמן שהמלאכים עוסקים בדין, בקטגוריה ובסנגוריה – האדם עצמו יכול להשפיע על המערכה באמצעות:

מעשים טובים
 תקיעת שופר
 תשובה
 תפילה
 צדקה

מתוך שיעורו של הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

יא. רקע — מה עוברת התפילה בשמים

(זוהר פרשת פקודי, דף מ"ה ואילך)

יש שבעה היכלות שהנשמה — וגם התפילה — צריכות לעבור, ובכל אחד מלאכים וממונים הבודקים אם התפילה ראויה להיכנס; בדיקה מדוקדקת התלויה גם במי שמתפלל. ואין זה רק לאחר הפטירה: גם תפילת שחרית של כל בוקר צריכה לעלות דרך כולם.

ההיכל	מה נידון בו
היכל ראשון	כמה בנים יהיו לו והאם יהיו לו; אם מקומו בגן עדן או במקום האחר; וקובעים את הזיווגים לבנים ולבנות (בגלגול ראשון).
היכל שני	נשמות הרוגי בית דין והרוגי מלכות, וכמה בתי דינים. דנים את המזלזל בתלמידי חכמים — אפילו המהרהר בליבו זלזול על התורה או על פירוש שאמר חכם. ובודקים מי עסק בתורה ומי

מה נידון בו	ההיכל
לא, כל אחד לפי מדרגתו: מקרא, נביאים, כתובים, תהילים, משנה, גמרא, הלכה, מדרש וסודות התורה. וגם כאן — ענייני הבנים.	
ההיכל הקובע. ארבעה פתחים לפי הכיוונים: דרום ← מזרח ← צפון ← מערב (הפוך מכיוון השעון). המלאך מלכיאל בודק את הנשמה ומעביר לבית הדין את כל התיק של האדם, כולל מגלולים שעברו.	היכל שלישי

בס"ד

מובא בזוהר הקדוש, 7 היכלות בגן עדן

היכל 7 בהיכל השביעי, יושבים כל ישראל. כל היתר שלא שייכים לקבוצות שמנתנו. ומי יושב בראש ההיכל 3 אבות.	היכל 6 בהיכל השישי, היכל הצדיקים. מי נקרא צדיק? זה שעמד נגד זה ששומר לא היצר הרע. לינע באישה זרה. זה שידוע שהאישה שלו נידה ואינו נוגע בה. זה שראה תמונה של תועבה ועוצם את עיניו. זה זוכה לאור השכינה. בראש ההיכל יושב יוסף הצדיק.	היכל 5 בהיכל החמישי, יושבים החסידים, אלה שעובדים את השם אפילו שהם לא יכולים. הוא קם עיף והוא קם מוקדם. הוא נותן צדקה אפילו שאין לו כל כך אפשרות. בראש ההיכל יושב רבי יוחנן בן זכאי.	היכל 4 היכל רביעי, שם יושבים כל אלה שהרגו על קידוש השם ומסרו נפש לכבוד השם יתברך. בראש ההיכל יושב רבי עקיבא, הוא ראש להרוגי מלכות, נהרג ביום הכיפורים.	היכל 3 בהיכל השלישי יושבים כל אלה ששבו בתשובה, ובראש ההיכל הזה מנשה בן חזקיהו המלך, שהוא 22 שנים כפר בעיקר ועבד אלילים ואח"כ, 33 שנה חזר בתשובה.	היכל 2 היכל שני יושבים כל אילו שסבלו ייסורים. ייסורים זה לא רק גוף ובריאות. גם ייסורי ממון, לחצים, ייסורי דעת. בראש ההיכל הזה יושב מלך המשיח.	היכל 1 בהיכל אחד יושבים הגרים, ובראשם אונקלוס הגר.
---	---	--	---	---	---	---

האדם לא יודע לאן לבחור להגיע.
כל זה אפשר לזכות ע"י תפילה בראש השנה.
ע"פ שיעורו של הגאון רבי בן ציון מוצפי

ארבעת הפתחים שבהיכל השלישי

הפתח	הנושא
פתח ראשון	מי ייכנס לגן עדן ומי לא; ואיזו תפילה תעלה ואיזו לא.
פתח שני	האם יזכה לחיים וייכתב בספר החיים. כאן נמצאות החותמות — הן על האדם והן על קבלת התפילה.
פתח שלישי	החולים. השוכב על ערש דווי לא יינצל אלא בתשובה שלמה ומוחלטת, בחרטה גמורה ובהתחייבות שלא ישוב לחטאיו. ולפעמים נגזר ששום תפילה לא תתקבל — ולכן אין להמתין עד שאפסו הסיכויים.
פתח רביעי	תינוקות שנגזר עליהם להיפטר — יש להם גן עדן ומלמד משלהם בישיבה של מעלה, וביום זעם מסתכל בהם הקב"ה ומידת הרחמים שולטת. וכאן גם: מי שהוציא מילה רעה מפיו — נזוף ארבעים יום.

מתי נפתח ההיכל השלישי לחנינה? בתפילת שבת, בתפילת ראש חודש, ולחצי שעה אחרי מנחה של יום הכיפורים (זוהר דף רמ"ח) — ואז מתקבלות תפילותיהם של הראויים שעשו תשובה.

הערה: בחוברת מפורטים ההיכלות הראשון עד השלישי בלבד; אין בה פירוט של ההיכלות הרביעי עד השביעי. וכן אין בחוברת התייחסות לשאלה האם שבעת ההיכלות הללו הם אותם שבעת ההיכלות שבגן עדן — זו שאלה פתוחה שאין עליה תשובה בחומר שלפנינו.

שבעת ההיכלות והפתחים

ע"פ שיעוריו של הרב בן ציון מוצפי, הזוהר הקדוש

7 היכלות
הנשמה צריכה לעבור על כולם

5-7 היכלות חמשה שיש ושביעי

הנשמה עוברת עם התפילה הראויה עד למעלה לעולם העליון. שלוש היכלות האחרונים.

4 היכל רביעי הממנוה הסהרות

משמח ההתננות ומתקין את ההתננות הפתוחות לויאא לפני מן הפתח.

3 היכל שלישי היכל הקובע

הבדיקה יסודית יותר הממנוה מעבר לבית הדין את פרטי האדם ואת כל החוק שיש לו מעולם. כולל מהלכים שעבדי בית הדין קובע לאן לשלוח אותו.

2 היכל שני תורה ותלמידי חכמים

כמה בתי דינים. דנים מי שמזלזל בתלמידי חכמים, אפילו בלבו בזוזול על התורה או על פירוש חכם. בודקים מי עוסק בחזרה מפ' אל' לפי מדותיו: מקרא, נביאים, כתובים, תהילים, משנה, גמרא, הלכה. מדרש וסודות התורה.

2 היכל שני הרוגי בית דין ודינים נוספים

נשמות הרוגי בית דין; מי שחילל שבת והרגו אותו הסתדרין; מי שהחייב סקילה; שריפה, הרג וחנק; וכן הרוגי מלכות שחרגו על ידי גוים.

1 היכל ראשון בנים מקום האדם וזיווגים

דנים כמה בנים לאדם והאם היו לו בנים. האם מקומם בגן עדן או בקיבוץ האחר. קובעים את הזיווגים לבנים ולבנות.

פתח רביעי - מערב פדיאל

פתח הרפואה. הממונה עומד על כל חרשות שב'עולם ומכניס לפני הקב"ה את תפילות בעלי המכאובים. המחלות והצער. הוא עולה עם התפילות ומליץ טוב על האדם ומזכיר את זכותו.

פתח שלישי - צפון קפציאל

פתח לדינים ועוני - דין שאינו מכאובים ועוני - כשפתח סגור, הדין נרשם על האדם ואינו מוסר אלא בכוח תפילה חזקה ותשובה שלמה. הממונה סוגר את הפתח על מי שראוי להיענש עד שישב לפני רבונו.

פתח שני - מזרח עזריאל

פתח שחיים ומות תלויים בו. כאן חותמים את הפתקים. אחד מן השמשים מימין - בו תלויים החיים; השני משמאל - בו תלוי המות. בידיהם חותם חיים וחותם מות.

פתח ראשון - דרום סעדיאל

הממונה מעין בפתקים ומתקן את ההתננות הפתקים לפני עיניהם מן הפתח בקטע נחמך שזהו פתח הדרום; נתח פתח לצד החשכה הנקרא באר שחת, ושם ממונים אלף ורבות.

לימוד הקטע מחזור נטע באדם יאח שמיים וחזרת הדין.

כל בוקר בתפילת שחרית עלינו לעלות את תפילת שחרית כל ההיכלות.

בדיקים את התפילה אם היא ראויה להיכנס ומדקקים בה; תלוי גם מי האדם שמתפלל.

לא לפתוח פה לרעה; לא לומר "הוא חייב", אלא "אני צריך", "אני זקוק".

יב. נספח — שמירת הדיבור והבקשה הנכונה

הערת רשב"י על אופן הבקשה: אנשים באים לבית הכנסת וצועקים "חיים, ברכה, שלום ופרנסה טובה" — וזה "ככלבים הבהב" (בארמית: תן! תן!), כשהם מבקשים לעצמם ואינם מכוונים על השכינה הקדושה שנמצאת בגלות.

התיקון: תבקש חיים כדי שתוכל ללמוד תורה; פרנסה — כדי שלא יהיו לך טרדות ותוכל ללמוד ולגדל ילדים; בריאות — כדי שלא תפסיד תפילה בציבור; בנים — כדי לחנכם לעבודת ה'. ואז הקב"ה שמח ואומר: "תראו איזה בנים יש לי."

שמירת הפה: לא לומר "הוא חייב לי" — אלא "אני צריך", "אני זקוק". ולא לפתוח פה לרעה.

15

מה קורה בשמיים בראש השנה?

שבעת היכלות - ומה נקבע בכל אחד מהם

על פי דברי הגאון רבי בן ציון מוצפי,
על פי הזוהר הקדוש, פרשת פקודי

שבעה היכלות למעלה

למעלה יש 7 היכלות.
הנשמה צריכה לעבור את כולם,
וגם התפילה עוברת דרך ההיכלות.

בכל היכל יש מלאכים וממונים
הבודקים את מי שעובר ואת התפילה -
האם היא ראויה להיכנס.

**בשיעור מפורטים שלושת
ההיכלות הראשונים.**

היכל ראשון

מה דנים בו?

- כמה בנים יהיו לאדם
והאם יהיו לו בנים.
- האם מקומו של האדם יהיה
בגן עדן או במקום האחר.
- קובעים את הזיווגים
לבנים ולבנות.

הזיווגים הנזכרים כאן
הם בגלגול ראשון.

היכל שני

מי נמצאות בו הנשמות?

- נשמות של הרוגי בית דין.
- מי שהתחייב סקילה, שריפה,
הרג או חנק בבית דין.
- מי שנחרג על ידי גוים -
הרוגי מלכות.

מה דנים בו?

- את מי שמלול בתלמידי חכמים, אפילו אם
מהרהר בליבו על התורה או על פירוש שהחכם
אמר ומלול בו.
- מי עוסק בתורה ומי לא - כל אחד לפי מדרגתו.
- בודקים מה האדם יודע: מקרא, נביאים, כתובים,
תנאים, משנה, גמרא, הלכה, מדרש וסודות והתורה.
- דנים גם כמה בנים יהיו לאדם ומה יהיה עמם.

היכל שלישי - ההיכל הקובע

הבדיקה בהיכל זה
יסודית ומדוקדקת יותר
מהבדיקה בהיכל הראשון והשני.

המלאך הממונה בצד דרום

המלאך מלכאל

תפקידו

הוא בודק את הנשמה ומעביר
לבית הדין את השם ופרטי האדם -
את כל "התיק" שלו בעולם,
כולל מגלגלים שעברו.

לאחר הבדיקה:
בית הדין קובע לאן לשלוח את האדם.

ארבעת הפתחים בהיכל השלישי

בהיכל השלישי יש
4 פתחים:

- דרום • מזרח
- צפון • מערב

הכיוונים מתוארים בסדר
שהוא הפוך מכיוון השעון.

1 פתח ראשון - גן עדן והתפילה

מה נקבע כאן?

- מי יזכה לגן עדן ומי לא.
- איזו תפילה תעלה
ואיזו תפילה לא תעלה.

מתי נפתח היכל השלישי?

שבת וראש חודש
בפתח חשני של היכל השלישי
דנים בעניני החיים, ספר החיים
וקבלת התפילה.

לפי דברי רבי שמעון המובאים בשיעור:
בשבת ובתפילת ראש חודש
אפשר לבקש חיים וחנינה.

יום הכיפורים -

פתיחה מיוחדת
היכל השלישי נפתח
לאחר תפילת מנחה של
יום הכיפורים למשך חצי שעה.
בזמן זה מתקבלות תפילותיהם של
מי שראוי והגן נעשה תשובה.

2 פתח שני - חיים וספר החיים

מה נקבע כאן?

- האם האדם יזכה לחיים או לא.
- האם ייכתב בספר החיים.
- נוחם האדם לחיים או חלילה להפך.
- נחתם גם האם התפילה תתקבל
או חלילה לא תעלה ולא תתקבל.

מתי יאסף לקבל חנינה?
על מה להתפלל?
בשבת ובתפילת ראש חודש
לבקש חיים וחנינה.

מי נידון כאן?

- מי שחולה ושובב על ערש דווי.
- מה נדרש?
- תשובה שלמה ומוחלטת.
- חרטה מוחלטת.
- התחייבות שכאשר יביא
לא יחזור על החטאים
בשום מקרה.

אם עשה תשובה כראוי -
כותבים אותו לחיים והוא עובר
את הפתח לשלום.

מי נמצאים כאן?

- חטאות שנגזר עליהם, לא עלינו,
להיפטר מן העולם.
- יש להם גן עדן משלהם.
- יש להם מלמד שלהם
- בישיבה של מעלה.
- כאשר יש זמן בעולם בגלל
ריבוי עוונות - הקב"ה מביט
בהם ואז מית הרחמים שולטת

מי שהוציא מילה לא טובה מפיו

מי שהוציא מילה לא טובה מפיו הוא נזון 40 יום,
ותפילתו אינה מתקבלת במשך הזמן הזה,
עד שיעשה תשובה.

אם 40 המלאכים שנמצאים שם יתירו
את תפילתו - תפילתו מתקבלת.

התמונה השלמה

הזמנים המיוחדים

שבת וראש חודש -
לבקש חיים וחנינה.
יום הכיפורים - לאחר מנחה,
היכל השלישי נפתח לחצי שעה.

4 פתחים בהיכל השלישי

1. גן עדן והתפילה
2. חיים וספר החיים וקבלת התפילה
3. חולים על ערש דווי.
4. חטאות שנגזר עליהם להיפטר
ומי שהוציא מילה לא טובה

היכל שלישי

בדיקה יסודית
בית הדין קובע לאן
לשלוח את האדם

היכל שני

כבוד תלמידי חכמים
לימוד תורה
בנים

היכל ראשון

בנים
גן עדן
זיווגים

7 היכלות

הנשמה והתפילה
עוברות דרך כולם.

כתיבה וחתומה טובה ומתוקה